

Posamezna štev. v Ljubljani in Trstu 4 vin.

"JUTRO" izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 3. zjutraj, ob ponedeljkih ob 5. zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1.—, z dostavljanjem na dom K 1.20; s pošto celoletno K 18.—, polletno K 9.—, četrtletno K 4.50, mesečno K 1.50. Za inozemstvo celoletno K 28.—. Telefon številka 118.

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Izven Ljubljane in Trsta 6 vin. :
Uredništvo in upravnistvo je v Franciškanski ulici 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu, naročnina upravnistvu. Neprilagojena pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne vratajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju popust. Za odgovor je priložiti znakmo. Telefon številka 118.

Obmejna mesta.

Mi radi in pogosto govorimo o narodni obrambi. Toda pri tem veliko premalo mislimo nanjo in kar je glavno, veliko premalo delamo. Imamo pa tudi veliko premalo zaupanja v svojo silo, popustljivi smo in nezaupni. In kar je glavno: ne branimo dovolj svojih pozicij, umikamo se s svojega in ne stojimo trdno na svojih pravicah. Kako malo je naše zanimanje za severna mesta in vendar smo tam bili in bi morali ostati. Brez posebnega odpora smo se umaknili iz Celovca, Beljaka umikali smo se iz Maribora, puščali smo svojo mejo brez obrambe.

Nekoč sem govoril s Čehom, ki je rekel: Vi do Gradca, mi do Dunaja. Človek bi mislil iluzija, utopija in vendar mi ne bi smeli tako pustiti svoje ljudi v severnih mestih. Čehi vestno gredo svojo pot do Dunaja. Nobena sila, hujskanje, nemške demonstracije jih ne motijo.

Le pogledimo, kaj je govoril predsednik društva nižjeavstrijskih Nemcev K. Bergner o širjenju Čehov na Dunaju; njegov govor je prinesla "Deutsche Schulvereins Zeitung". Podatki, ki jih je navedel Karel F. Bergner, se opirajo na najnovejša data in so zelo zanimivi.

Bergner je govoril najprej o protestnih shodih dunajskih Čehov proti nepravilnem ljudskemu štetju, ki jih je bilo v zadnji dobi čez 10. Z reklamacijami upajo preseči število 130.000 (toliko je bilo Čehov naštetih uradno.) Za češki Narodni dom na Dunaju (Tschechischer Trutzbau ga imenuje Bergner) je zbralo 13.730 K. Češko društvo za preskrbovanje službe je l. 1910 nastavilo 2326 Čehov (327 vajencev, 1320 služabnih 679 drugih oseb) Za 6371 služb se je oglašilo 7213 oseb. Bergner svari pred češkimi posli, ker češko društvo skrbi, da ostanje češki. Društvo Komensky je zbiralo po vinarji za drugo češko šolo na Dunaju, zbralo je 561466 K. Izobraževalno in agitacijsko delo l. 1911. Društvo čeških uradnikov je imelo večer v korist druge češke šole, društvo Pokrok v korist slovenske besede. Akademsko društvo prireja predavanja o čeških političnih strankah ki jih je otvoril prof. Drtina. Odbor društva Komensky prireja predavanja o "Razvoju čestva na Nižnjem Avstrijskem." Prvo češko javno čitalnico je obiskalo 585 oseb.

Marca meseca bo brnsko narodno gledališče priredilo celo vrsto predstav. Cel predpust je poln čeških zabav. Slovanski ples, Slovanska Beseda, Slovanska pevsko društvo Sokol nižjeavstrijski, Komensky in druga slovenska in češka društva.

Tako govori Nemec Bergner o češki nevarnosti.

V drugem delu govori Bergner o čeških denarnih zavodih na Dunaju, ki so najbolj nevarni Nemcem in najbolj omogočajo trdna tla slovenskemu življu. Na čelu denarnim zavodom stoji dunajska Živnostenska

banka, ki je imela že l. 1908 5. in pol milijard prometa.

Bergner popisuje njene filijalke in razne akcijske družbe, ter popisuje veliki uspeh čeških bank in akc. družb. Poleg Živnostenske banke je na Dunaju Ustredni banka in Prumyšlova banka. Letos pride še filijalka Češke banke in bo tudi uspevala. Bergner kaže, kako dobro je organiziran češki napad in kako se že češki življenj držijo nemških tal.

Nemci se Čehov na Dunaju boje, to se vidi v tem, da pozivajo na boj proti njim. Pri ljudskem štetju se je našlo 331.000 Čehov. Dunaj sicer če ni v nevarnosti, kakor kriče Nemci, ne bo postal češki, ampak Čehi so na Dunaju in nič jih ne izžene.

Glavno mesto države ne more biti samo nemško, ampak imajo v njem pravico vsi narodi. Dunaj mora danes s Čehi računati, tvorijo velik del prebivalstva, ki se svoje narodnosti tudi zaveda. V njihovem gospodarskem in kulturnem delovanju vidimo, da se tudi zavedajo svoje pozicije. Sedaj pa pogledimo sebe na naši severni meji. Kako manjšino imamo še danes v Mariboru in kako smo ponižni. Kake pozicije smo imeli, da bi se ohranili v Celovcu, iz katerega so nas izrinili. Kako v Gradcu izginjajo naši ljudje v nemstvu. Enako po drugih gorenjskih mestih. Sedanje ljudsko štetje bo pokazalo marsikaj; iz česar bomo videli, da bi moral biti naš boj odločnejši, da se ne smemo dati izrinuti iz mest, ampak moramo v njih dobiti silne in stalne pozicije. Kako je treba delati, kažejo Čehi. Samo slučaj Budjevojice in druga mesta nam kažejo, kako je treba izvesti boj. Ne le v obrambi je rešitev, ampak — in to pred vsem — v samozavestnem napadu, ki varuje pridobljene pozicije.

Tržaška draginja.

O tržaški draginji se je pisalo v Trstu marsikaj, a v izvenstržaškem časopisu se piše le o gibanju, povzročenem vsled te draginje, ne pa o draginji sami. Da izve torej tudi "zunanji" svet o tej draginji, naj navedemo danes nekoliko števil, ki jasno kažejo, kako se motijo oni, ki mislijo, da je Trst vsled svoje lege ob morju, mnogo cenejše mesto, kakor pa druga mesta. Začnimo pri živilih, najpotrebnejših, prav vsakdanjih.

Kruh pšenični, je v Trstu po 48 do 52, da celo 56 vinarjev kilogram, koruzni po 40 do 42 vin. ravno tako kruh iz mešane moke. Zemlje in sploh vse malo pecivo, ki se drugje prodaja po 6 komadov za 20 vinarjev, je v Trstu po 4 vinarje, torej 5 komadov za 20 vinarjev.

Goveje meso s priklado K 1.76 kilogram, brez priklade 2 K in višje. Telečje in svinjsko meso je za navadne ljudi kratkomočno predrago, vse daleč nad 2 K kilogram. Argentinsko meso je bilo v Trstu vzlic temu, da se je vpeljalo v Avstrijo

preko Trsta, dražje kakor v vsakem drugem mestu, celo v Pragi je bilo za 5 vinarjev cenejše kakor v Trstu. Tako imenovane "kranjske klobase" so v Trstu po — 60 vinarjev in so največkrat pri vsem tem samo toliko "kranjske" kakor je bil "kranjski" tisti "ihaha", ki dirja po njih. Vsaka mesnica je splošno za 25 do 30 odstotkov dražja, kakor n. pr. v Ljubljani. Tržaški mesarji so tički, in če človek ne pazi, bo jedel celo oslovsko meso namesto telečjega, kar se je že večkrat zgodilo in je celo posredovala tržna oblast.

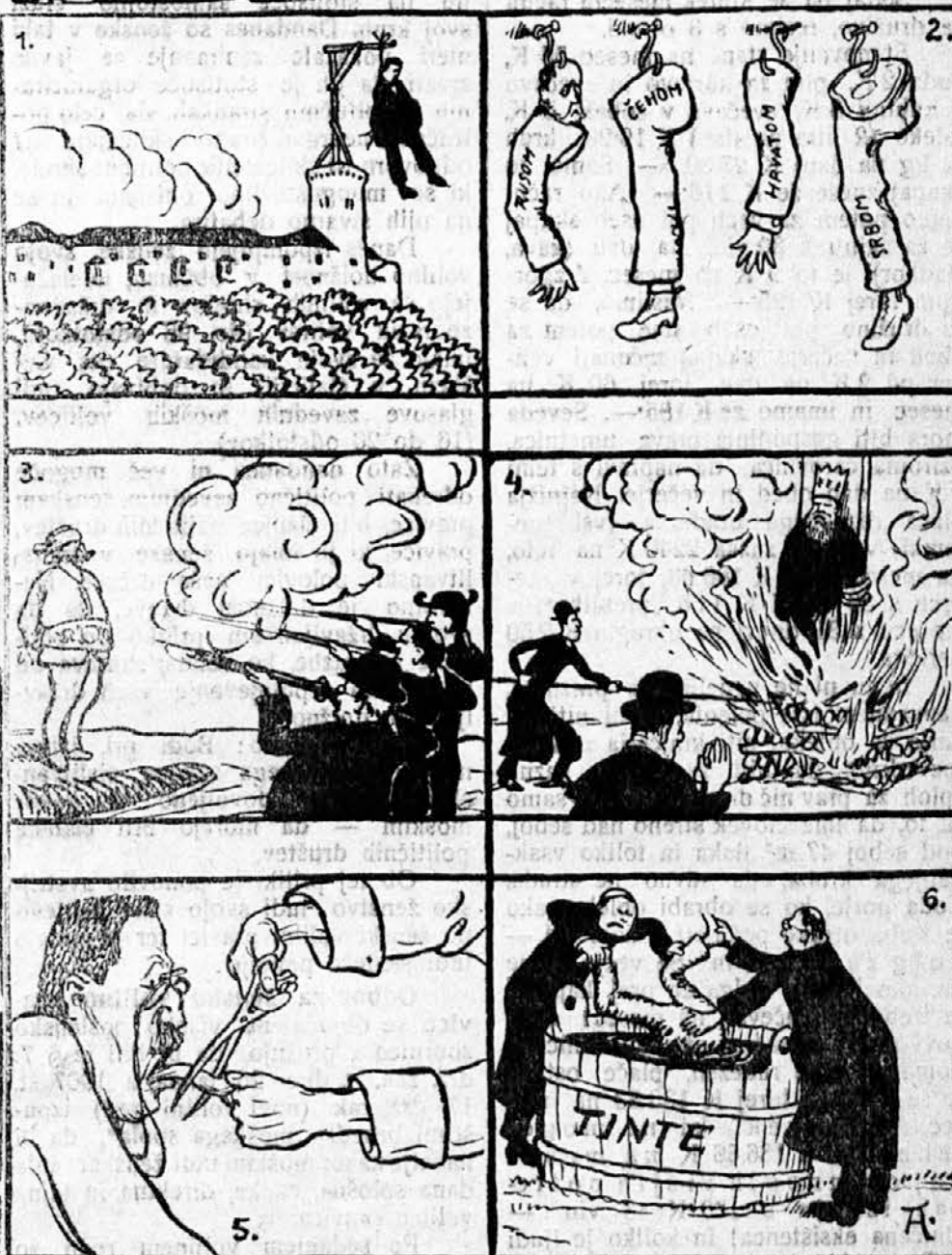
Mleko je v Trstu po 32 vinarjev, ali da ljubljanske mamicke boljše razumejo, po 16 krajcarjev liter in še tu je le težko dobiti mlekarico iz okolice, kajti te oddajo mleko vsled dobre kakovosti silno lahko, in če je ne dobiš, moraš jemati mleko iz mlekarne (latteria), kjer večkrat ne veš, ali dobiš mleko ali le belo-plavkasto vodo.

Rekel bo kdo, da imamo Tržačani zato ribe tembolj po ceni. Da, vraga. Tržaške ribe so na Dunaju in celo v Pragi boljše in cenejše, kakor pa v Trstu, ker veliki izvaževalci pokupijo najboljšo kakovost in jo odpošljejo iz Trsta v Gradec, na Dunaj, v Prago itd., dočim ostane v Trstu slaba "roba" in tudi dražja, kakor pa izven Trsta. Pozna se to, kajti cena d. ferira do 10 vinarjev pri kilogramu. Če danes najcenejša, torej najslabša ribica stane v Trstu okrog K 1.20 kilogram, je pač dovolj rečeno, kajti potem je umljivo, da ped dolge ribe katerekoli vrste ne dobiš skoraj izpod 2 K kilograma, temveč vse se suče okrog 2 kron 50 vinarjev.

Rekel bo kdo, da je kava in druge take stvari cenejše v Trstu, kakor pa drugje. Res je to, toda s kavo in takimi "redilnimi" jedili delati celi dan, no, pojdite le poskušat, pa boste videli, kako se dela. Treba je, da se človek nekoliko bošje podpre. Toda tudi za kavo je treba mleka, kruha itd., in to je pošteno drago!

In sedaj najhujše — stanovanje. Evo primera: stanovanje v ne ravno razkričanem a tudi ne najlepšem delu mesta z dvema sobama, kuhinjo, šrambo za jedi in straniščem, vpeljano vodo in plinom v tretjem nadstropju, z okni v stransko ulico, stane na leto z navadnimi dokladami (razsvetljiva stopnjic, najemniški novič, vodovodna ura) — K 650.—! Vodo je treba plačevati posebej. Kletni nič, dvrvarnice nič, podstrešja nič! Celostanovanje ima 47.76 m² površine in 144.3 m³ zraka. Za dvadratni meter tal je torej treba plačati na mesec K 1.15, za kubični meter zraka pa okroglo 40 vinarjev na mesec. Sobi sta dolgi po 4.75 m, široki 3.75 m (3.4 m), širama 1.23 m dolga, 80 cm široka, kuhinja 3.35 m dolga in 2.35 m široka, ostalo spada na temen hodnik in stranišče. Namestitev plinove ure je treba plačati posebej 10 K in sicer za kuhinjo posebej in za sobe posebej. Vse naprave za

Kako bo devettisočdevetstodevetindevetdesetega leta po dr. Lampetovem rojstvu v Ljubljani?

1. — Dr. Ivan Tavčar, prvak liberalne stranke, je v svarilo vsemu svetu javno obešen vrh stolpa ljubljanskega gradu, potem ko je dobil od škofa samega generalno odvezo.

3. — Adolf Ribnikar, vodja mladinov, stori žalostno smrt pod strehi katoliških flint, ki so jih Sv. Oče nalašč za to priliko blagoslovili in poslali v Ljubljano.

5. — Dr. Karol Triller, eden najplivnejših starinov, izgubi na zelo občutljiv, pa vendar obziren način dve tretjini svojega jezika; operacijo opravi plemeniti Šuklje lastnoročno.

2. — Ivan Hribar, panslavist, se razdeli na štiri dele; ti se odpošljejo slovanskim bratom na severu in jugu; onega, ki se ga drži glava, dobe seveda Rusi, desno no go pa Čehi.

4. — Anton Aškerc, kriyoverski pesnik, zgori po zaslužku v plamenih; Sveta Mati Cerkev ga v zadnjem trenutku spet sprejme v Svoje usmiljeno naročje.

6. — Bav-bav, nevarni konkurent Boltatuga Pepeta, se na jako originalen način seznanil in na veke združi s tinto, svojo najljubšo pijačo; umrje nespokorjen; gre naravnost v pekel.

LISTEK.

MICHEL ZÉVACO:

Most vzdihljajev.

Roman iz starih Benetk.

Ko je bil tek velikana skoraj da čisto potolažen, je jel z nekakim začudenjem gledati Juano, in zdelo se je, da privkral opaža lišp, ki smo ga že popisali — tisti ubogi lišp, ki sta ga tvorila rdeči trak in ovratnica iz žolnih in modrih biserov.

Skalabrino je široko zavzdihnil. — Pri moji duši! je zarenčal, življenje je vseeno nekaj prijaznega! Ves še strmin, in še vedno se vprašujem, ali sem res tu, pri tej mizi, in pri svoji mali Juani! ... Oh! Ječa pod svinčnimi strehami! In tisti težki dnevi, ko sem zaman ječal po kapljici vode, da si omočim jezik! ...

— Revez ti! ... — In temnica! ... Ah, svinčene strehe še niso nič v primeri s temnicami! ... In če pomislim, da je bil on vedno tam! je dodal orjak in vztrepetal.

— Kdo, on? — Molči, Juana! Če bo hotel, ti sam pove. Jaz sem samo suženj njegov ... Toda kako si zrasla! Kako lepa si postala! Daj, da te še enkrat poljubim.

Juana se je vrgla orjaku okrog vratu. On jo je nežno pogledal. — Da, lepa si postala je povzel ... in, človek bi celo dejal ... tudi lišpaš se bolj kakor nekdanje čase ...

Juana je prebledela. — Oh, oh! je nadaljeval Skalabrino ... rdeč trak v laseh?

Ovratnico okrog vratu? Juana je sklonila glavo.

Skalabrino jo je pozorno meril z očmi. Mimogrede bodi omenjeno, da med orjakom in med dekletom nikdar ni bilo govora o ljubezni. Našel jo je bil še čisto majhno, brčkone zapuščeno. Vzgojil jo je, kakor je vedel in znal.

Čuvstvo, ki ga je gojil do nje, je bilo nekakšno grobo nagnenje

brata do sestre. Ona ga je ljubila kakor svojega starejšega brata; sama je govorila tako. In to je bilo vse.

— Ali imaš ljubimca? je vprašal Skalabrino naravnos.

Ona je odgovorila, kakor vzdihoma: — Ne! ...

— Torej? ... Tak povej že vendar! ...

Ona je prebledela še bolj in je začela plakati.

— Oh, zdaj razumem! je dejal Skalabrino zamolklo. Uboga mala! Uboga Juana! ... Potemtakem te je revščina, ki si jo morala trpeti v moji odsodnosti, pahnila v to strašno obrito! ...

— Torej me ne zaničuješ? je vprašalo ubogo dekle izmed ihtenja.

— Jaz da bi te zaničeval! ... Glej no! Kdo pa sem, da bi imel pravico, zaničevati kogarkoli? ... In tudi če bi imel to pravico ... Plakaj, uboga mala, a name se ne oziraj! ...

Juana si je otrla oči in je dejala: — Dober si, brat ...

— Daj, potolaži se. Zdaj sem jaz zopet tu, in Madona mi bodi priča, da postaneš spet to, kar si bila prej!

Ona je zmajala z glavo. — Vsa moja nesreča, je nadaljevala, je porojena tisti dan, ko je svetnica, ki je delila z menoj moje stanovanje. —

Vztrepetala je in premolknila. Skalabrino je silno vzdihel.

— O kom hočeš govoriti? je vprašal, zadihaje se.

— Le spomni se, je dejala Juana. Spomni se ... bila je tista, ki si jo prinesel semkaj v oni noči upora in boja ... tista, pred katero sem te prvič videla jokati ... le spomni se ...

— Da, da! ...

— Ali veš, kdo je bila? ... Bila je žena doža Kandiana, in mati nesrečnega mladega moža, ki so ga na večer njegove zaroke pahnil v ječo ...

— Vem, vem! ... Molči! ...

— Uboga žena! je povzela Juana.

— Kaj se je zgodilo z njo? — Umrla je.

— Umrta! je vzkliknil Skalabrino in prebledel.

Ta hip pa so se odprla vrata, ki so vodila v sosednjo sobo, in na pragu se je prikazal Roland. Bil je blede kakor zid. Toda

zdel se je čudno miren, in niti najmanjša guba ni drhtela na njegovem obrazu.

Preplašeni Skalabrino je silovito stisnil Juano za roko.

Roland je zaprl vrata in se naslonil nanje.

Z rahlim, prijaznim glasom, ki ni trepetal niti malo, je izpregovoril:

— Pripoveduj mi, kako je moja mati umrla ...

— Gospod! je zaprosil orjak.

Vaša mati! je bolešno vzkliknila Juana in planila kvišku.

Vi ste torej ...

— Roland Kandiano sem, dete moje. In ker si videla mojo mater umirati, želim, da mi poveš, kako je umrla.

In čisto naravno se je zgodilo, da ključ mladi mož žensko prilično svoje starosti "dete moje", in v njegovem tikanju je bilo nekaj svečanosti, ne pa odurnega ali vsiljivega.

Juana je trepetala ter ga gledala z nekako grozo, družeco se z bolečino.

— Gospod, je zajecjajala, nekaj strašnega zahtevate od mene ...

— Ah, je dejal on in si otrl čelo. Torej je tako strašno? Da! Oh, da! ...

— Nič ne škodi, pripoveduj mi vseeno ... Dobro in pravično je, da sin izve, kako je umrla njegova mati ...

— Vi torej hočete, gospod?

— Hočem! Ne izpušajte nobene podrobnosti ...

Juana je nekaj minut zbirala svoje misli. Nato je dejala: — Kje naj začnem pripovedovati, gospod?

— Odondot, ko je Skalabrino odšel z doma in ga ni bilo več nazaj ...

— Naj bo, ker že hočete ... čeprav je zgodba žalostna zame in strašna za vas ... Torej gospa Silvija ...

Roland se je stresel, ko je začul ime svoje matere.

— Gospod, je vzkliknila Juana, ali naj rajše počakam ...

— Ne, ne, izvedeti moram takoj ...

— Torej, gospa Silvija je zaman čakala, da se Skalabrino vrne. Kaj se je bilo zgodilo z njim. Mesec dni kasneje sem izvedela, da so ga prijeli. Plakala sem ... Toda kaj so premogle moje solze?

Uboga Juana! je dejal orjak.

(Dolje.)

razsvetljavo in kurjavo s plinom si mora preskrbeti stranka sama, za plin so napeljene cevi edino v zidu. Plin za kurjavo in eno svetilko je po 14 vin. kubični meter, za razsvetljavo samo 28 vin. Drva, šopek trdih polenčkov, dolgih okrog 25 cm stane 10 vin., a obsežej ga lahko skoraj s prsti obeh rok. Drv v sežnju ne moreš kupiti, ker jih nimaš kam dajati, ker ni drvarnice in nikakršnih za to primernih drugih stranskih prostorov. Premog je po 4 K 100 kg, a 100 kg ga ne moreš spraviti nikamor, kvečjemu 50 kg. Edina sreča, da imaš v celem stanovanju eno samo peč, morda pa tudi nobene, in zato ti pozimi ni treba kuriti, ker ti je stvar predraga, ali pa ker sploh ne moreš, ker nimaš peči.

Sedaj pa še kratek mesečni račun za družino, recimo s 3 otroki.

Stanovanje stane na mesec 55 K, voda 2 K, plin za kurjavo in svečavo v kuhinji 8 K, svečava v sobah 5 K, mleko (2 litra na dan) K 19-20, kruh (2 kg na dan) K 27-80. — Samo to skupaj znesje že K 116. — Ako računamo potem za vseh pet oseb skupaj še za zajutrek 30 vin. na dan (kava, sladkor), je to 9 K na mesec. Z zgornjim torej K 125. — Mislamo, da se za družino pet oseb sme potem za obed in večerjo skupaj računati vendar po 2 K na dan, torej 60 K na mesec, in imamo že K 185. — Seveda mora biti gospodinja prava umetnica, oziroma čarovnica, da napravi s temi 2 K na dan obed in večerjo. Najnižja plača državnega uradnika (vsi prejemki) v Trstu znaša 2240 K na leto, na mesec torej K 186-66, torej v mesecu s 30 dnevi K 166 „prebitka“, v mesecu s 31 dnevi pa okroglo K 250 deficita.

In tu ni ne nedelje ne praznika, dan zadnem ista polenta, tu ni niti vinarja za obleko, niti krajcarja za kako razvedrilo, da niti za davke, kazni, sploh za prav nič drugega, kakor samo za to, da ima človek stredo nad seboj, pod seboj 47 m² tlaka in toliko vsakdanjega kruha, da ravno ne strada. Toda gorje, ko se obrabi obleka, ako je treba otroke pošiljati v šolo itd. — dolg za dolgom! Še večje gorje pa, ako je bilo dolga že prej kaj, če je treba odplačevati na mesec! Dolgovi rastejo, družina strada, a nič ne pomaga, pride rubežen, plače ostane le še 1600 K, torej K 133-33 na mesec, in človek, ki ni mogel izhajati s 186-66 K na mesec naj ob mnogih višjih potrebah izhaja s 133 K 33 vin. — Uničena eksistenca! In koliko je ljudi v Trstu, ki nimajo 186 K 66 vin. na mesec, a morajo vzdržati rodovino petih in še več oseb! Kako naj izhaja n. pr. provizorici pismonoja z 2 K 60 vin. na dan, kako naj izhaja pomožni pisar pri državni železnici s 3 K na dan, s čim naj se preživlja, oblači?

In potem naj se še kdo čudi, da je izbruhnila pasivna rezistenca državnega uslužbenstva!

Splošni pregled.

Slovansko ženstvo je podalo drž. zboru po „Slovanski Enoti“ in po raznih klubih slovanskih poslancev sledeči dve peticiji:

Odgor za žensko volilno pravico se obrača na poslansko zbornico s prošnjo, da bi pri izpremembi društvenega zakona bila v § 30 izpuščena beseda „ženske“, ker so sicer po tem zakonu polnoletne državljanke postavljene na enako stopinjo z mladoletnimi tujci ter ne morejo biti članice političnih društev v civilstanski polovici avstro-ogrške države.

Ta zakon je še izza časov, ko so se morale ženske zadovoljiti le z majhno izbrabzo, ki jim jo je nudilo tedanje

šolstvo. Takrat so se vzgajale ženske le za dom, ker je bila družina njih edini poklic, kar je v oni dobi tudi zadoščalo, da so bile preskrbljene. Toda že takrat je bilo to poniževanje milijonov mater, od katerih zahteva država, naj ji vzgoje dobre državljane, od katerih zahteva država toliko ljubezen, da dajo v njeno obrambo svoje lastne sinove. S tem zakonom so bile matere postavljene na isto stopinjo z mladoletnimi svojimi otroci, ki jih same vzgajajo in s tujcemci, od katerih nihče ne zahteva toliko požrtvovalnosti do države.

Danes pa so ženske s šolami, ki so jih večinoma same postavile, dobile pristop na univerzo. Izobrazile so se za vse različne poklice, v katerih jih na stotisoče samostojno služi svoj kruh. Dandanes so ženske v taki meri pokazale zanimanje za javne stvari, da jih je stotisoče organiziranih v političnih strankah, da celo politično neorganizirane sklicujejo na odgovornost sklicatelj politične shode, ki so mnogoštevilno obiskani in se na njih stvarno debatirajo.

Danes izpolnjujejo ženske svojo volilno dolžnost v občinah, udeležujejo se volilnih shodov in državno-zbornih volitev (do 96 odstotkov), imajo že svoje kandidature (na Češkem, v Galiciji) in dobivajo tudi glasove zavednih moških volilcev. (16 do 20 odstotkov).

Zato dandanes ni več mogoče odrekati politično zavednim ženskam pravice, biti članice političnih društev, pravice, ki jo imajo ženske v transilivanski polovici naše države. Nasprotno je dolžnost države, da da svojim državljankam priliko do politične izobrazbe, ko vendar zahteva od njih točno izpolnjevanje vseh državljanških dolžnosti.

Zato prosimo: Bodi pri izpremembi društvenega zakona civilstanskim ženskam dovoljeno — kakor moškim — da morejo biti članice političnih društev.

Ob tej priliki je ponovilo avstrijsko ženstvo tudi svojo staro zahtevo po ženski volilni pravici ter je podalo tudi sledečo peticijo:

Odbor za žensko volilno pravico se obrača na visoko poslansko zbornico z prošnjo, da bi bili iz § 7. drž. zak. z dne 26. januarja 1907 št. 17. drž. zak. (novi volilni red) izpuščeni besedi „moškega spola“, da bi nadalje kakor moškim tudi ženskam bila dana splošna, enaka, direktna in tajna volilna pravica.

Po sedanjem volilnem redu so ženske izločene iz volilne pravice, kar docela nasprotuje pravičnosti ter nasprotuje temeljnemu državnemu zakonu samemu. ki daje vsem državljanom enake pravice pred zakonom. Ženske morajo kakor moški izpolnjevati svoje šolske dolžnosti, delajo in pomagajo vzdrževati družine, in množe državno blagostanje. Ženske plačujejo davek od samostojnega poljca ali imetka, kakor moški, ali pa s svojim delom množe dohodke in s tem davke svojega moža. Ženske so kakor moški podvržene vsem določbam zakona, zato tudi zahtevajo enakovrstnosti. Pri enakih dolžnostih tudi enake pravice. Nikakor ni možno opravičiti, da bi v državi, kateri je enakovrstnost podlaga temeljnega zakona, ki določa vsem državljanom enake pravice, da bi v tej državi ne imele enakih pravic tudi one, ki se od njih zahtevajo enake dolžnosti.

Prejšnji volilni red, ki je bil izza časov, ko ženske še niso javno nastopale, ni splošno izločal žensk; volile so vsaj veleposestnice. Novi volilni red, ki je nastal v času boja za osvoboditev ženstva, pa določa mnogo manj pravic ženskemu spolu. Zastopniki ljudstva niso videli žensk in njihovega dela, niso videli zaslug mater

in dobre vzgoje bodočih državljanov, niso videli inteligence ženstva, ki se kaže v poklicih zdravnic, učiteljic, uradnic, profesorice, delavk itd. Niti človeškega dostojanstva niso videli v ženskah, niti državljankega. Le na ta način so mogli sprejeti volilni red, ki odreka ženskam vsako volilno pravico in jih postavlja na isto stopinjo z mladoletnimi, slaboumnimi, z zločinci in lenuhi. Ne najdemo vzroka za tako poniževanja ženstva.

Cesto se navaja vzrok, da nismo vojaki. Toda militarizem dandanes ni podlaga državnega razvoja. Saj tudi telesna nezmožnost mož ni ovira, da bi ne smeli voliti in vojaštvo sploh ne voli. Poleg tega ženske kot matere dajejo državi vojake in plačujejo ta krvavi davek z nevarnostjo lastnega življenja.

Edini izgovor, da je bil sprejet volilni red, ki izključuje žensko volilno pravico, je kratka doba, ki je bila določena za obravnavo volilne reforme. Tega se je zavedla bivša poslanska zbornica, zato je hotela izraziti, da ni bilo v njenih intencijah, da bi ta krivica ostala zakon, v vsem obsegu in za vselej. zato je bila obenem z volilno pravico sprejeta 1. decembra 1905 resolucija (predlagana od čeških poslancev), ki pozivlja vlado, naj stori vse potrebne korake, da poda čimprej predlog o ženski volilni pravici.

Zato se obračamo k visoki poslanski zbornici, da sprejme to zahtevo bivše poslanske zbornice za svojo in da čimprej v duhu napredka in pravičnosti doseže, da se izpremeni § 7. drž. zak. z dne 26. januarja 1907 št. 17. drž. zak. kakor je zgoraj označeno.

Ti dve peticiji je podal tudi češki „Ženski klub“, pri svoji advinciji v parlamentu. Češki poslanci so obljubili peticiji podpirati. Prva je že ugodno rešena.

Turški proračun kaže veliko svoto 8,951.141 deficita. Pred par dnevi je začela zbornica posvetovanje o njem. Finančni minister je podal ekspozice, v katerem je zavračal laži tujega časopisja, češ da ni resnica, kar se piše o finančnih zavodih na turških tleh. Dalje je minister opravičeval svoje postopanje pri zadnjem posojilu in je rekel, da vsled posojila ni prišla Turčija v zamero pri Franciji, ker ima Francija itak v Turčiji dovolj materijelnih interesov. Tudi je kazal minister na napredek v gospodarskem, trgovskem in poljedelskem ozirju ter je skušal opravičiti veliki deficit.

Mladoturki in Albanci. Ob priliki pogreba nadškofa Gverinija so imeli Albanci v Skadru veliko zborovanje. Predmet zborovanja so bile politične razmere v Turčiji. Sprejeta je bila resolucija, da bodo Albanci mladoturški sistem s početka z mirnimi sredstvi uničevali, ako ne bo pomagalo, se bodo poslužili skrajnih sredstev.

Admiral Tremaute je o angleško francoskem ladjevju rekel: Angleško brodogradje mora biti zmogljivo obenem braniti angleško in francosko obrežje v atlantiškem oceanu. Francija pa naj bi se omejila na sredozemsko morje. Tako bi francosko ladjevje l. 1920 lahko presegalo italijansko in avstrijsko. Admiral si želi zveze med Anglijo in Francijo ter med Anglijo in Japonsko. Francija bo l. 1920 imela ne 22 ampak 30 velikih bojnih ladij.

V Groznim so napadli okoličani tovarne Angeža Garweya. Pri tem so bile tri osebe ubite in več nevarno ranjenih.

V Moskvi je bil velik požar v hiši za delavce. Ljudje so skakali skozi okna na ulice. Pri gašenju je bilo okoli 30 oseb ranjenih, Zgorelo je 5 oseb.

Sodba katoliškega moža o klerikalnemu gospodarstvu.

IV.

Vzor poslovanja v „Mlekarski zvezi“.

Na čelu vsakega podjetja mora stati večak, izvežban kot mojster-obrtnik na čelu svoje delavnice. Kaj bi rekli, če bi na čelo vojaškega polka postavili izučenelega mlekarskega moža? Kaj pa porečete k temu, da so na čelo novo ustanovljene „Mlekarske zveze“ res postavili stotnika, ki o živinoreji le toliko ve, da je včasih konja zajahal. In njegov naslednik? Grof Barbo se res nekoliko več razume na mlekarko. On je velik prijatelj bikoreje, pije včasih tudi mleko v kazi in če nadzoruje deželno kmetijsko šolo na Grmu, ga poleg buteljki zanima tudi cviček v vinski kleti.

Kakor načelnik, tako je v mlekarkstvu izvežban tudi njegova desna roka, poslovodja. Je bil namreč skladiščnik in da je imel tam z mlekarkstvom veliko praktičnega opraviti, to bodo najbolj njegova dela dokazala.

Z vpokojenim stotnikom na vodilnem mestu, z bivšim skladiščnikom kot vse poslovanje izvršujočim organom, s 3000 K glavnice združenih deležev, s 15000 K kreditom „Zadržne Zveze“, z 20.000 K dolga za upravo ter z mastno plačanim nadzornikom Legvartom je „Mlekarska Zveza“ začela koncem l. 1907. poslovati. Njen namen bi bil v prvi vrsti ugoditi potrebam domačega trga z mlekom, sirom, surovim maslom itd. Se-le kar bi preostajalo čez obseg potreb na domačem trgu, bi se smelo uporabiti za izvoz izven dežele. V resnici pa se je delalo ravno nasprotno. Gosp. stotnik in pozneje njegov grofovski naslednik z opredposlovodjo vred so skušali Zvezo proslaviti v prvi vrsti le na zunaj. Zlasti so to prakticirali pred prazniki.

Zgodilo se je, da so ljubljanski trgovci, same solidne trdke kot: Mencinger, Leskovec & Meden, Kham, Ravtar, Buzzolini, Lapajne, Stacul, (mlekarnje) Fabjan, Pistotnik i. dr. ob takem času največjega prometa in potrebe za božjo voljo prosili n. pr. za surovo maslo — a zaman! Namesto, da bi bila Zveza prodala blago doma po 3 K, ga je raje pošiljala v Trst, Pulj, Reko in celo v Afriko po 2 K 70 vin. Tu doma so same trdne solidne trdke, ki bi blago plačevale sproti, a gospodje so blago raje zaupali tujim prekupovalcem brez jamstva kredita, Le en primer: Zveza je delala v Trstu kupčije z nekim F. S. „trgovcem“, o katerem je znano, da obstoji vse njegovo imetje iz enega vozička, na katerem prevaža od Zveze mu poslano blago od hiše do hiše. Kaj ne, eksport per eksclenci!

Temu „trgovcu“ so dali za več kot 2.000 K blaga, ker ni hotel plačati, so ga morali tožiti. Tožba pa je tako izpadla: Dr. Pegan je zaslužil zraven lep denar, dolžnik je utajil dolg tako daleč, da je zahteval še on odškodnino od Zveze, dolžek jo nepravilnosti po pošiljatih. Pa g. poslovodja je ta posel še lepše izvršil v prid in korist zveze seveda. Nekaj dni pred obravnavo pred iztirjanjem starega dolga za 2000 K, so s svojim dolžnikom sklenili novo pogodbo za pošiljanje masla in sicer brez vsakega jamstva za celo leto ter najboljšje maslo iz res najboljšje mlekarnje v Vodich.

Ta „trgovec“ F. S. najbrže še danes ni plačal niti onih prvih 2.000 K. niti blago iz nove pogodbe. In to nazivajo naši gospodje v deželnem zboru kot „vzor“ gospodarstvu!

Drugi temu sličen slučaj se je vršil z mlekarno v Fehringu na Zg. Štajerskem. Vodil jo je neki Italijan, katerega so lastni pristaši v Trstu označili kot nezanesljivega plačnika. Res je tudi ostal na dolgu. Opominjali so ga v času ko je zopet poslal novo naročilo. Z opominom za stari dolg so mu poslali novo blago, on pa je bil še modrejši, in je ostal oba dolžan.

Za danes bi le še na vse zadržge po deželi stavili sledeče vprašanje: Ste že kdaj šli pogledati v knjige „Mlekarske zveze“ in ali ste se prepričali iz njih je-livam zveza v Ljubljani za vaše ji v prodajo poslano blago kot provizijo računa le 2 od sto kot je pogojeno, ali 12 od sto kot vam morda zaračunajo?

* * *

V včerajšnjem članku je tiskarski škrat v koloni na tretji strani mestoma ponagajal. Tako je 25 vrsti od zgoraj čitati prav „če prijavljeni“ (namesto priljubljeni); v 28 vrsti se besedilo prav glasi „se Zveza ne poslužuje“; v 37 vrsti je čitati namesto ni privolila, pravilno „ni porodila“. Morebitni drugi pogreški se po smislu besedila popravljajo sami.

DNEVNE VESTI.

Bav-bav je spet zajahal pegaza. Ker je Bav-bav zvedel, da se celo Sveti Oče zanimajo za ljubljanske občinske volitve, se je o stvari obširneje informiral in je o tem spesnikoval storijo, ki jo objavi jutri „Jutro“. Samo ob sebi se razume, da bo Bav-bavovo storijo popasneval „pildek“ veliko lepši od tistih, ki jih Boltatu Pepe iz Hribarjeve tiskarne — hočem reči iz Kudeluga ljudem po izložbah na ogled postavlja.

Zopet argentinsko meso v Ljubljani. Predvčerajšnjem je prišel v Trst iz Argentine parnik „Argentino“, ki je pripeljal seboj večje množine govejega mesa. Prihodnji teden se bo argentinsko meso zopet prodajalo v Ljubljani, četudi to ni vseh klerikalcev in čeprav je vzadnjič čez argentinsko meso brusil jezik vsega siti klerikalec Jarc.

Tržaška „Edinost“ se kar ne more potolažiti, da smo se drznili podvreči upravičeni kritiki postopanje drž. poslanca dr. Rybářa v zadevi pasivne rezistence državnega uslužbenstva v Trstu, da smo obsodili njegov predlog na revizijo službenih predpisov, ki ima namen onemogočiti vsako pasivno resistenco. Ako pravi „Edinost“, da ji prihajajo izrazi obojanja „tega napada“ in obenem zaupanja do dr. Rybářa, ji prav radi verjamemo, kajti če bi ne bilo takih „izrazov“, bi jih „Edinost“ sama sfabricirala; a čisto na v d n a l a z pa je, ako se drzne „Edinost“, ko pravi, da je „glasilo pretežno večine tržaške javnosti“, s tem morda trditi, da večina tržaškega slovenskega odobrava dr. Rybářev nedemokratski predlog, ki gre za tem, da se iztrga državnemu uslužbenstvu iz rok edino obrambno sredstvo — pasivna rezistenca! „Edinost“ naj se nikar ne preveč ne baha s svojo „pretežno večino tržaške slovenske javnosti“ posebno v tem slučaju, kajti kakor je gotova resnica, da je najmanj 80% tržaškega slov. prebivalstva delavstva, kar je priznal večkrat tudi dr. Rybář sam, kakor gotovo je to delavstvo stanovsko zavedno in je stalo z vso odločnostjo na strani državnega uslužbenstva, tako gotovo je poleg vsega državnega uslužbenstva, ki je stalo v pasivni resistenci, tudi teh 80% tržaškega slovenskega prebivalstva — obojalo dr. Rybářevo dvo-rezno politiko!

MALI LISTEK.

Klasični ali naturalistični stil?

Moji razpravi, ki sem jo pod tem naslovom objavil v podlistku „Jutra“ je g. gledališki kritik tega lista posvetil kratko repliko.

Zal, da je zašel v ton, ki stvarnosti takšnih razprav nikakor ne more biti v prid. Bavi se namreč takoj začetkom s svojo in mojo osebo in govori proti koncu celo o meni in mojih kolegi h.

Ravnatoka obžalovanja vredno je tudi, da je posvetil mojemu izjavljanju le zato kratko repliko, ker v podlistku apostrofujem (baje) na nekaterih mestih poleg njegove kritike tudi njega s a m e g a. Torej ne radi stvari same, temveč radi svoje osebe mi odgovarja. Govori o čitanju, o z a g o v a r j a n j u kolegov itd, kar pač ne spada v stvarno razpravo.

Končni stavek imenovane replike se glasi: „Ono dociranje končno o razliki kreacije Henschla oziroma Caesaria je bilo sigurno namenjeno zelo naivnemu delu občinstva, kajne da itd?“

Po tem stavku sodeč je g. kritik pač mnenja, da se naj pišejo take razprave in potem — takem tudi kritike le za inteligenco, ne pa za navadni del občinstva. Po mojem mnenju je naloga kritike ta, da vzbudi občinstvo iz njega naivnosti, da ga vzgoji k pravemu umevanju in uživanju umetnosti. Če pa imam govoriti inteligenci in nenaobraženem obenem, bom pač govoril v jeziku zadnjih, da me bodo razumeli vsi, ne pa narobe. Zato je bilo pač tisto dociranje čisto uместno; saj je bilo namenjeno najvažnejšemu delu občinstva. Žalibog, pa ni mogoče pisati vedno kritik v taknem slogu, ker zavzemajo po svoji temeljitosti in obširnosti premnogo časa in prostora. Tudi je težje pisati o takšnih stvarih nenaobraženem ko inteligenci. Uglobiti se je treba v njih način mišljenja in izražanja. Kadar se pa nudi prilika izpregovoriti par besedi temu delu občinstva, bi bil greh jo zamuditi.

Z ozirom na to je potrebno, da razpravljam predvsem o stilu sploh, predno govorim (odgovarjajoč imenovani repliki) o kakovosti stila.

Kaj je to, s t i l?

Z ozirom na prostor bom podal tu le površno skico na to vprašanje

preidemo preko izvora in prvotnega pomena te besede takoj na njen prenesen pomen, ki znači predvsem slog jezika. Širši pomen izraza stil, pomen, ki ga ima v umetnosti sploh naj razložim v naslednjih vrsticah.

Splošni pojem besede stil se krije z estetičnim z n a č e j e m kakšnega umotvora. Torej n a č i n, po katerem je izvedena kakšna umetniška naloga. Naravno je, da so različni časi s svojo jim lastno kulturo in s svojim umetniškim umevanjem vstvarjali različne stile. In ti stili prejšnjih stoletij tvorijo za nas že vsak zase neko gotovo odmerjeno vrsto pravil, ki so bila v posameznih dobah preteklih stoletij merodajna. Te stile imenujemo historične stile. Ali tudi vsak posamezni umetnik si vstvari po svoji individualnosti svoj poseben stil. Umetniki sorodnega ali enakega stila se združujejo v posamezne skupine in v takozvane različne šole, ki tvorijo po manjši ali večji sorodnosti zopet večje skupine in vstvarjajo tako z a č a s n e stile, ki so v nasprotju z historičnimi stili v vedni pretvorbi.

Tu žalibog ni prostora za dolgo in široko razlaganje stilov igralske umetnosti, kakor so se tekom stoletij porajali, razvijali in izginjali, počenši s klasičnimi in končajoč z onim naj-

modernejšim, naturalističnem šole.

Dotaknil se bom tega vprašanja le v toliko, v kolikor me bo zapletlo vanj reagovanje na imenovano repliko „Jutrovega“ kritika.

Ta pravi: „Igralska umetnost je postala realistična v enaki meri, kakor so sčasoma postajali realistični tudi novi pesniki — dramatik. Do tedaj (!) pa je vladala na vseh odrih tradicija (!), da se vedno stilizuje itd.“

G. člankar misli torej, da se je stilizovanje n e h a l o, kakor hitro so postali pesniki-dramatiki realistični, in da se je stilizovalo iz tradicije.

L e s t i l e c ' e s t l ' h o m m e m ê m e (stil, to je človek sam) pravi Buffon. Ne tradicija, temveč človeška narava je vstvarjala, vzdrževala in iztrebljala različne stile. — Pisatelj je dela stoji vedno pod vplivom moralnega in verskega prepričanja, kulturne stopnje in umetniškega naziranja njegove dobe. Razum tega daje njegovo osebnost, njegovo individualno čustvovanje in njegova volja pesnitvi posebno barvo, posebni — stil.

Iz tega je razvidno, da ima vsaka doba, in v tej vsak posamezni pisatelj svoj stil. Da razlika stila se razteza celo na posamezna dela istega

pisatelja, ako ta dela vporablja različne snovi, ali pa so celo pisane v različnih pesniških oblikah. Ni se torej stilizovalo samo do tistega časa dokler niso „postajali realistični tudi novi pesniki — dramatik.“ Stilizovali se je moralo še naprej in se bo še tudi, dokler bodo nastajali novi časi, vnijli novi pisatelji, in od teh nova dela.

Naša naloga pa je, najti za vsakega pisatelja, zn vsako njegovo posamezno delo, ki ga vpriporimo, oni stil, ki je zanj primeren in pravilen. Z eno besedo, treba je — oprostite mi ta paradokson! — stremiti za stilom, ki ni stil, in ne trdovratno oklepati se kakega posebnega stila.

G. člankar pravi nadalje: „Še, nekako (!) rekel bi (!), z u n a n j o s t i, sem imel in sploh mogel imeti v mislih, ako sem zahteval klasični weimarski stil itd.“

Poglejmo si te zunanosti klasičnega weimarskega stila, in videli bomo, ali nam svetuje citirani stavek dobro ali ne.

Da spoznamo te zunanosti moramo preje vedeti, kakšen je bil ta klasični weimarski stil.

V tistem času se je igralo na Nemškem v stilu, ki je bil nastal po vplivu Francozov. (Dalje.)

: Dne 2. marca t. l. : nova manufakturna trgovina se otvori na Starem trgu št. 1 JESIH & WINDISCHER (prej bazar)

na kar slavno občinstvo iz mesta in
z dežele vljudno opozarjava in se pri-
poročava za mnogobrojen obisk.

Z velepospovanjem

JESIH & WINDISCHER.

Bal v Škofovih zavodih. Prijatelj našega lista nam piše: Pustno nedeljo dopoldne sem imel opraviti ob go-
renjski progi. Ko pridem blizu Viž-
marjev, zaslišim v onem velikem po-
sloju, ki stoji ograjeno na polju, ve-
selo godbo igrati prav poskočno polko,
za njo valček in mazurko. Postojim
in vprašam okoli stoječe poslušalce,
kaka vojašnica je to. „To ni vojašnica“,
mi smeļhaje odgovori eden, ampak
to so škofovi zavodi, kjer študirajo
fantje za „gospode“. Po tem odgo-
voru še bolj presenečen, ga vprašam
dalje: Komu na čast pa igra ta banda
tako poskočnice? „Komu? poglejte
gor napis sredi glavnega posloja“. Res,
jaz gledam, kar zagledam z veli-
kimi zlatimi črkami zapisano: Kri-
stusu Izveličarju Sveta. To-
liko, da me ni kap zadela, ko sem te
besede prečital. V zavodu s takim na-
pisom, pa cela banda na pihala in z
velikim bobnom igra polke, valčke in
mazurke, med tem ko nasproti tega
zavoda v šentvidski farni cerkvi du-
hovnik opravlja božjo službo. Potem
pa ternajo, da vera peša. Pozneje sem
v Št. Vidu čul, da škof namerava v
svojih zavodih prirediti bal v proslavo
pnstne nedelje in ne v čast Kristusu
Zveličarju Sveta, kakor stoji zapisano
na pročelju njegovih zavodov. Banda
pa se je dopoldne vadila za vsoporede,
ker škof veliko drži na to, da se prav
igra in pleše. — Če tudi stvar glede
bala morda ni bila tako resna, vse-
kakor zelo čudno pa je, ako v škofo-
vih zavodih eela banda igra take
okrogle, ki jih škof zunaj po gostilnah
prepoveduje. Morda pa se je škof
vendar le poboljšal vsaj na — pustno
nedeljo. Op. ured.

Pazite, kače so že zunaj! Kakor
nam poročajo, ne le prve vijolice, am-
pak tudi že prve kače so se videle
včeraj na prisojnih krajih na Šmarni
gori. Po opisu soditi, so bili to gadi,
katerih ima Šmarna gora precej veliko
v zalogi. V tem času je kačja zalega
še lena, takoj ko pride na sonce,
skoro popolnoma se otrpla, ko jo sonce
ogreje, leno zaspana, navadno še ne
nevarna; a če ostane dlje časa na
solncu, je boljše, da se ne poizkuša
ali je nevarna ali ne. Nevarnost pa je
ravno sedaj tem večja, ker ob tem
času navadno nihče tistih, ki se pla-
zijo po solncu izpostavljenem skalovju,
prav nič ne misli, da zna gorko sonce
tudi pred običajnim časom izvabiti
kače na dan. Torej rajše več pozor-
nosti, posebno velja to za mladino. —
Sploh pa je bilo včeraj neizrečno ve-
liko „gadov“ na Šmarni gori. Posebno
na vrhu, kjer stoji cerkev in gostilna.
Čudno je le, da jih je bilo v cerkvi
prav malo videti, dočim je v gostilni
kar gomazelo raznovrstnih gadov. Ne-
kak se jih je celo sprazilo na peč, ve-
liko se jih je tudi solnčilo zunaj na
verandi. Pa čudno domači in krotki
so bili. Jeli in pili so, da je bilo ve-
selje. Nekateri bolj nevarni so se spr-
vili celo na marjaš in duraka. Le ko
so popoldne prilezli še trije debeli
modraši iz „rajha“, so se naši gadi
malo raztogotili. Posikovali so nad
postrežbo, ki bi bila lahko še boljša,
kakor je bila svoj čas. O to so nehva-
ležni taki gadje! Šmarnogorska „kap-
ljica“ n. pr. je taka, da se niti dr. Krek
ne pregreši čez abstinenco, pa magari
če je izpije en štefan. No, pa ko so
se oni rajhovski modraši porazgubili,
so postali tudi naši gadje boljše volje,
nekateri celo židane volje, kar gre go-
tovo na rovaš rdeče šmarnogorske
kapljice. Vsaj kolikor znano, pičil teh
gadov ni nikogar — ampak šalo na
stran, res ljudje božji, ki romate na
Šmarno goro, pazite, kače so že zunaj!

Čitalnica „Muzejskega društva
za Kranjsko“. Odbor „Muzejskega
društva za Kranjsko“ je izvršil vse
potrebne predpriprave, da postanejo
bogati zakladi, ki jih ima društvo na
različnih publikacijah, posebno zgo-
dovinskih in prirodoopisnih, dostopni za
vse društvene člane in po njih vpel-
jane goste. Dne 2. marca 1911. odpre
namreč društvo svojo čitalnico, za ka-
tero velja sledeči poslovnik: 1. Čital-
nica „Muzejskega društva za Kranjsko“
je odprta 2 kratna teden, v dobi
velikih počitnic pa samo enkrat na
teden. Sedaj je čitalnica odprta vsak
torek od 2. do 4. ure in vsak četrtek
od 4. do 6. ure popoldne. 2. Pristop
imajo društveni člani in po njih vpel-
jani gostje. 3. Društvene publikacije
so označene v posebnih priročnikih za-
znamkih, ki leže na čitalniški mizi. 4.
Po prečitaniu naj položi vsak čitatelj
publikacije na svoje mesto. Kdor si
želi publikacije izposoditi na dom, naj
to javi navzočemu društvenemu odbor-
niku in naj podpiše predloženo potr-

dilo. Brez odbornikovega dovoljenja
ne sme nihče odnesti nobene publika-
cije. 5. Publikacije prejšnjih letnikov,
ki jih prejema društvo v zameno, so
last deželnega muzeja in dobivajo pri
ravnateljstvu omenjenega zavoda. Dru-
štvo dobiva v zameno od 107 znan-
stvenih društev 116 publikacij. Dokler
ne nastopi topleje vreme, bodo člani
čitalnice publikacije v pisarniških prostori-
h muzejskega ravnateljstva v sobi
g. muzejskega adjunkta dr. Mala. Pu-
blikacije pa so shranjene v posebnih
omarah v društveni sobi. Tu si jih
člani lahko ogledajo, po prečitaniu
pa jih člani puste v sobi muzejskega
adjunkta, od koder jih društveni sluga
zopet prenese na odkazano jim mesto.
Društvena soba je poleti tudi dru-
štvena čitalnica.

„Slavčeva“ maskarada v „Unionu“
sinoči je bila prav dobro obiskana in
je tudi vsela v vsakem oziru. Mask,
od katerih so bile nekatere zelo lepe,
je bilo okoli 200 in sicer 150 posa-
meznih, druge pa v skupinah. Veliko
pozornost je vzbujala skupina gigerlov
(8) in ciganov, a najbolje je bil mas-
kiran brezdomno Boltatu Pepe s Ku-
deluga, kar je klerikalce v kavarni
„Union“, ki jo je tudi posetil Boltatu
Pepe s Kudeluga kot pravi klerikalec,
tako vjezilo, da si je neki klerikalni
profesor privoščil celo mal konflikt z
njim. Zivahno življenje se je razvilo
v „Unionu“ „dvorani“, prvo četvorko
je plesalo 136 parov. Godba je jako
umestno opustila pri drugi četvorki
finale in je zaigrala mesto njega pri-
ljubljeni valček. Dobro bi bilo, ko bi
to prišlo v navado, da se pri takih pri-
iikah, pri en-masse plesih, opustijo fi-
guralni plesi, ki zahtevajo dosti pro-
stora in izurjenih plesalcev, pa tudi
trpijo predolgo. Zivahno vrvenje je
trajalo do ranega jutra, četudi so ra-
čunali vrček piva „Unionovi“ oderuhi
po 30 vinarjev, a javljeno je bilo, da
ostanejo cene nespremenjene. Postrežba
je bila izpod vsake kritike, ker je bilo
premalom osebja. — Pohvalno moramo
omeniti pa tamburaše, ki so izpolnili
odmor „Slov. Filharmonije“ tako, da
se je moglo neprestano plesati.

„Tak“ le sračkar bo meni kaj
pel!“ Josip Ahčin krojaški mojster,
doma iz Sela pri Rudniku bije že 5
let boj proti okrajni bolniški blagajni.
Svojčas, ko je bil še pomočnik, je po
njegovem mnenju okr. bolniška bla-
gajna njemu ostala na dolgu, ko pa je
postal mojster, se je revanžiral s
tem, da noče plačati za nobenega de-
lavca. Blagajna ga terja in terja, a
brezuspješno. Odbor je poskusil še en-
krat svojo srečo stvar mirnim potom
poravnati ter poslal svojega tajnika
Kocmurja k njemu. Tajnik ga je opo-
zoril naj rajše plača, ker ga sicer bla-
gajna toži radi goljufije. Ahčin je pri-
šel vsled tega v ogenj Kocmur pa naj-
brže tudi in prvi akt se je tako zaklju-
čil: Ahčin pravi, da ga je Kocmur za-
lil kot goljufa, a Kocmur pa trdi,
da ga je Ahčin pogljal rekoč:
„Pojdi no, bo takle sračkar meni kaj
pel!“ Radi tega se je vršil drugi akt
v soboto dopoldne pred okrajnim so-
diščem in ker je Kocmur kot zaprise-
ženi tajnik okrajne bolniške blagajne
izjavil, da on ni Ahčinu očital da je
goljuf, marveč ga le opozoril, da bla-
gajna sicer toži Ahčina radi goljufije,
se je akt tako zaključil, da bo moral
Ahčin romati 48 ur pod ključ.

Slovensko deželno gledališče.
V torek v 6. uri se igra veseloigra
„Pri belem konjičku“, z go. Da-
nilovo in g. Verovškom v glavnih
ulogah. (Izven abonementa; za lože
nepar). — Če bi le dopuščal za-
grebski repertoar, bo gostoval pri-
hodnji teden gđ. Ljubica Careva,
subreta v Zagrebu. — V kratkem se
uprizorita opera „Faust“ in opereta
„Logarjeva Krista“. Nato kot be-
nefica gđ. Hadrbočeve „Vesela
vdova“.

Prve vijolice. G. Vidic, popotnik
pri trdki za dežnike, je včeraj na
izletu pod Šmarno goro nabral cel
šopek duhtečih modrih in belih vijolic.
V tem času je to gotovo še redka
priказen, veselo oznanje bližajoče
se pomladi, ko bomo tudi manj srečni
drugi trgali — prve vijolice.

Vihar v Ljubljani. Po krasnem
gorkem dnevu — tako lepe pustne
nedelje še ni bilo kmalo — se je
zvečer okoli 7. pojavil v Ljubljani ne-
pričakovano vihar v kratkih sunkih.
Raz streh je vihar pobral in pomedel
ves drobiž ter ga nesel daleč naokoli.
Piš pa je kmalo pojenjal, tako tudi
dež med njim.

Sodišče ga je na dva dela raz-
kosalo. Neki gospod je pretekli teden

dobil „vabilo“ za neko pravdo v Celju
na 1. marca dopoldne ob 9. Danes pa
je ravno isti, v isti zadevi (le za dru-
gega interesenta) na isti dan in uro
dobil od ljubljanskega sodišča drugo
vabilo za razpravo v Ljubljani. Ker
stoji na obeh vabilih, za Celje in Lju-
bljano črno na belo zapisano, da „do-
ločilo naroka ni dopuščeno izpodbijati
s posebnim pravnim pomočkom“; po
domače rečeno, da mora biti navzoč
ob tistem času pri razpravi v Celju in
v Ljubljani, ne kaže drugače, kot da
ga bodo razkosali na dva jednaka
dela. Ker nima svoje „boljše polovice“,
bo šel samo z enim delom v Celje, z
drugim ostane v Ljubljani. Pa naj kdo
še reče, da se v naši socialni dobi za
koristi in pravice revežev prav nič ne
skrbi: Škoda pa bilo, če bi svoječaso
na ta zanimivi slučaj pozabili.

Dve prijateljici tujega blaga.
Uršula Kucler in Barbara Cankar sta-
nujeta v Zelene jami pri g. Jerančiču.
Barbara je bila že kaznovana, ker ni
znala ločiti svojega od tvojega. Letos
je bilo veliko zime, a obe prijateljici
sta imeli premalo drv. Ker je v do-
tični hiši mnogo lesenega, sta sklenili,
da bi bilo dobro, pokuriti vrata, če-
briček, več drobnarije in slednjič sta
se spravili celo na prag. Kakor sta
sklenili, sta tudi storili. S tem pa go-
spodinja ni bila zadovoljna, kakor naj-
brže tudi Urša in Barbara nista za-
dovoljni, da ju pošlje sodnik in sicer
Barbaro na 48 ur, a Uršo le na 24 ur
v lokal, ki je s parom kurjen.

Zgubljen. Zlat prstan z opalom
je zgubil v soboto dne 18. t. m. neki
gospod in sicer od Kordinove trgovine
do železniške proge poleg Vrhovčeve
hiše. Najditelj naj ga odda proti na-
gradi v trgovini g. Kordina.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Šuklje odstopi.

Dunaj, 26. febr. Današnja „Neue
Freie Presse“ z vso gotovostjo zatrjuje,
da bo kranjski deželni glavar pl. Šuklje
v najkrajšem času stopil v pokoj. Za
njegovega naslednika je že določen dr.
Šušteršič. Iz tega stališča se tudi sedaj
lahko presoja njegovo sedanje obna-
šanje o parlamentu. Dr. Šušteršič, bivši
strastni obstrukcionista, je postal zadnji
čas nepričakovano najboljši pristaš
vlade. Glasoval je namreč ne samo za
redni vojni proračun, ampak demon-
strativno celo tudi za izvanredni vojni
proračun. „Neue Freie Presse“ povdarja,
da hoče dr. Šušteršič s tem na vsak
način izbrisati svojo umazano pretek-
lost. Naglašja njegovo bivše navdušenje
za „Slov. Unijo“, ki je pa pozneje po-
polnoma prenehala, ker se mu ni po-
srečilo, postati jugoslovanski minister.

Konflikt med Nemčijo in Srbijo.

Delgrad, 26. febr. Med Nemčijo
in Srbijo je prišlo do ostrega diplo-
matičnega konflikta. Povod konflikta je
izjava srbskega vojnega ministra Goj-
kovića, ki je očital bivšemu nemškemu
poslaniku v Berlinu, da je pri nabavi
novih srbskih gorskih topov posredoval
na vse mogoče načine v prid tovarne
za topove v Erhartu. Sedanji nemški
poslanik v Belgradu, Gneisenau pa je
odločno protestiral proti temu in za-
hteval, naj Gojković svojo izjavo pre-
kliče. Ta pa je v skupščini odločno
izjavil, da vstraja pri svoji trditvi, ni-
kakor pa ni hotel s tem žaliti nem-
škega poslanika. Toda nemški poslanik
se ni hotel s tem zadovoljiti in je
podal srbski vladi ultimatum. Radi tega
se splošno domneva, da bo moral vojni
minister Gojković podati demisijo.

Viljem in jubilejne slavnosti v Rimu.

Rim, 26. febr. Vest, da se nemški
cesar Viljem iz strahu pred papežem
ne bo udeležil jubilejnih slavnosti v
Rimu, je napravila v Italiji najslabši
utis. Vsi listi naglašajo, da je ta slučaj
podoben razpoki na posodi trozveze.
Časopisi nikakor niso zadovoljni s tem,
da bo nadomestoval Viljema prestolo-
naslednik in že sedaj z vso silo agi-
tirajo za to, da bo sprejem nemškega
prestolonaslednika o Italiji skrajno
hladen. Na ta način hočejo Italijani
pokazati, da jim ni nič ležeče na tem,
če pride prestolonaslednik v Italijo
ali ne.

Demisija Briandovega kabineta.

Pariz, 26. febr. Ministerski pred-
sednik Briand je podal demisijo celo-
kupnega kabineta. Po seji ministr-
skega sveta je izjavil predsedniku

francoske republike Fallieresu, da vsled
khanja vladne večine v državni zbor-
nici ne more več voditi ministrstva.
Fallieres je zahteval, da ostane Briand
na svojem mestu, česar se pa slednji
odločno brani.

Pariz, 26. februarja. Četudi ostane
Briand na svojem mestu, je že sedaj
gotovo, da izstopi iz kabineta sedanji
minister za zunanje zadeve Pichon. Za
naslednika je določen bivši zunanji
minister Delcasse, v kar pa najbrže
ne bi privolil predsednik republike
Fallieres.

Ministrska kriza na Turškem.

Carigrad, 26. februarja. V mero-
dajnih krogih se zatrjuje, da bo veliki
vezir v najkrajšem času odstopil. Nasle-
dovaj mu bo bivši veliki vezir Said
paša, ki je bil že trikrat na tem mestu
in je, kakor znano, velik reakcionar.

Seja ogrskega ministrskega sveta.

Budim, 26. februarja. Jutri se vrši
seja ogrskega ministrskega sveta,
katere se bosta udeležila tudi avstrijski
fin. in žel. minister. Ministerski svet bo
razpravljaj o vprašanju gradnje novih
dalmatinskih železnic. Sejo je pospešila
izjava jugoslovanskih delegatov v dele-
gaciji glede tega vprašanja.

Nemiri na ruskih vseučiliščih.

Moskva, 26. februarja. Mestni
poveljnik je izgnal 103 visokošolce, ki
so se udeležili zadnjih izgedov na
moskovskem vseučilišču. Zastopniki
veleindustrije in veletrgovine pozivljajo
ljudstvo, naj energično protestira proti
temu nečuvnemu nasilstvu ruske vlade
in pokaže, da ruski narod ni tako
reakcionar, kakor se domneva.

Lastnik, glavni in odgovorni urednik:

Milan Plut.

Tiska „Učiteljska tiskarna“, Ljubljana.

Mali oglasi.

Beseda 5 vln. — Za one, ki iščejo službe,
4 vln. — Najmanjši znesek 50 vln. — Pis-
menim vprašanjem je priložiti znakmo 20 vln. —
Pri malih oglaših ni nič popusta in se pla-
čujejo vsprej; zunanji inserenti v zzzamkah.
Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Služkinja z dobrih izpričevanj išče službe
v boljši hiši. Ponudbe pod „Služkinja“ na in-
seratni oddelek „Jutra“. 124/2—1.

Meblovana, ali nemebllovana mesečna
soba s posebnim vzhodom se odda. Hilšerjeve
ulice šte. 5. I. nadstropje. 123/3—1

Zavod za pohištvo in dekoracije

FRAN DOBERLET

Ljubljana, Franciškanska ulica 10.

Ustanovljeno leta 1857.

Telefon št. 97.

Pohištvo vsake vrste od najenostavnejših do najumetnejših.
Skladišče tapet, oboknic in okenskih karnis, zaves in preprog.
Velika izbira pohištvenega blaga itd. Enostavne in razkošne
ženitne opreme v najsolidnejši izvršbi. Uredba celih hotelov
in kopališč.

„Jutro“ se prodaja v Trstu po 4 vinarje

v naslednjih tobakarnah:

Becher, ulica Stadion,

Trevisan, ulica Fontana,

Pipan, ulica Fabra,

Bevk, trg Goldoni,

Vovk, ulica Carducci,

Stanič, ulica Molinpiccolo,

Sekovar, Vojaški trg,

Hrast. Poštai trg,

Može, ulica Miramar,

Magolo, ulica Belvedere,

Geršina, Rojan,

Raunacher, Campomarzio,

Bruna, S. S. Martiri,

Ercigoj, ulica Masimiliana,

Rončelj, ulica S. Marco,

Cechimi, ulica del Istra,

Bruna, ulica del Rivo,

Bubnič, ulica Sete Fontane,

Gramaticopulo, ul. Bariera,

Spöder, ulica Bariera,

Lavrenčič, Vojaški trg.

Benusi, Greta,

Kichel, Rojan,

Baje, ulica Gepa,

Luzatto, ulica Aquedotto,

Segulin, ulica Industria,

Železnik, Sv. Ivan,

Lug, ulica S. Lucia,

Zidar, Sv. M. Magdalena,

Hreščak, ulica Belvedere.

Koneeslja za gostilno, zvezana z kon-
cesijo za kavarno in prenočevanje tujcev, se
odda v Ljubljani od 1. maja 1911 naprej, proti
primerni odškodnini. Več pove inseratni od-
pelek „Jutra“. 112/3—1

Mesečna soba

z verando, pripravna tudi za 2 osebi,
na željo tudi z vso oskrbo, se odda.

Pod Rožnikom, Večna pot 3.

Tovarniška znamka „IKO“.

Specialiteta: edina slovanska ura za telovadce.
Dobi se samo pri trdki:
H. SUTTNER, Ljubljana, Mestni trg in Sv. Petra C.

Lastna tovarna ur v Švici.

V „Narodni kavarni“

svira vsak dan

zadnji teden

dunajska damska
godba.

Začetek ob 9. uri zvečer.

Vstop prost.

Krepkega in poštenega

učenca

sprejme takoj J. Košar, klepar in
vodovodni inštalater. Ljubljana, Čev-
ljarska ulica šte. 4.

Ponatis zanimivega romana
„Otroci papeža“
 je izšel in se dobi pri upravnistvu „Jutra“ za 3-50 K broširan, za 4-50 K pa elegantno vezan izvod. Najbolje je, ako se istočasno z naročilom pošlje tudi denar, ker s povzetjem poslana knjiga je dražja.

Prednaznani.
 Na pepelnico sredo bo v kolodvorski restavraciji g. Josipa Schreya
velika slanikova
 :: pojedina ::

kjer se bo točilo tudi originalno „Salvator“ pivo.
 Sodeluje odlikovana železniška delavniška godba (iz Maribora) pod osebnim vodstvom gosp. M. Schöncherja.

Poročni prstani
 močni v zlatu, na trpeznost neprekosljivi
 1 par od K 7.—
 naprej v modernih fasonah — graviranje brezplačno
 pri
FR. ČUDNU
 urarju in trgovcu v LJUBLJANI, samo Prešernova ulica št. 1.
 — Ceniki s koledarjem zastoj tudi po pošti. —
 Največja zaloga stenskih ur.

SODE
 dobro ohranjene, stare in nove, velike in male, prodaja
IVAN BUGGENIG
 sodar
 Ljubljana, Cesta na Rudolfovo želez. 5.

Zidna opeka
 najboljše vrste in najcenejša se dobi v poljubni množini pri stavbeni tvrdki
Filip Supančič
 Šubicova ulica 5.

Prevzamem dobro idočo
gostilno na račun
 v Ljubljani, ali v okolici. Ponudbe pod „Gostilničar“ na inseratni oddelku „Jutra“.

Julij Meinl
 uvoz kave in velepražarna.
 Nova podružnica v Ljubljani
 Šelenburgova ul. 7

Naročajte in kupujte „JUTRO“!
 Izvod samo po 4 vinarje.

Ed. Šmarda
 potovalna pisarna
 v Ljubljani, Dunajska cesta 18.
Samo 6 dni! Prodaja originalnih vozniških listov („šifkart“) francoske linije čez Havre v New-York in nazaj.

Ivan Jax in sin
 v Ljubljani, Dunajska c. 17
 priporoča svojo bogato zalogo
voznih koles.
 Šivalni stroji za rodbino in obrt.
 Brezplačni kurzi za vezenje v hiši.
 : Pisalni stroji „ADLER“ :

Čudež ameriške industrije izumljeno je novo
Adirno pero („Maxim,“)
 s pisalno pripravo za črnilo in svinčnik.
 * Ta posebno duhovito sestavljen aparat služi za hitro in gotovo šestvanje in so njegove glavne prednosti ob najprostejši uporabi n brezhibnem funkcioniranju: na eni strani veliko razbremenjenje možgan, ker se celo pri zdržema večurnem delu z Maximom ne občuti nobeno živčno utrujenost
 ki se sicer tako pogosto opaža; na drugi strani zanesljivost in velik prihranek na času. Cena enemu komadu z lahko umljivim natančnim navodilom K 10-60 po povzetju, ako se vpošlje denar naprej K 10. Dobiva se pri glavnem zastopstvu Em. Erber, Dunaj II./8., Enns-gasse. Iq. št. 21

„Narodna kavarna“
 Fran Krapeš.

Franc Souvan sin, Ljubljana
 Mestni trg št. 22 in 23
 Manufakturna veletrgovina.

Prvi slovenski pogrebni zavod v Ljubljani
 Prešernova ulica št. 44.
 Prireja pogrebe od najpreprostejših do najelegantnejših vrste v odprtih kakor tudi s kristalom zaprtih vozovih. — Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrliča kakor: kovinsate in lepo okrašene lesene krste, čevlje, vence, umetne cvetlice, kovine, porcelana in perl.
 Za slučaj potrebe se vlijudno priporočajo
Najnižje cene! **TURK in BRATA ROJINA.**

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani. Kap. 1000 K 450.000.
 Stritarjeva ulica št. 2.
 Podružnice v Soljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.
 Priporoča promese na dunajske komunalne srečke à K 18.—; zbiranje: dne 1. marca; glavni dobitok: K 300.000.—.
 Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4 1/2 %.

Slovenci in Slovenke.
 Pri nakupovanju blaga za obleke zahtevajte povsod blago, ki ima napis:
Zvezdna tkanina
 in varstveno znamko zlate repate zvezde. Zvezdna tkanina je zanesljivo dobro in trpežno bombažno in platneno blago, za moške in ženske obleke, srajce, rjuhe in razno drugo perilo.
 Zahtevaj vsak v lastno korist od vsacega trgovca le: Zvezdno tkanino z znamko zlate repate zvezde!

Miši in podgane naredi največjo škodo v kletih in skladiščih.
 Te se najhitreje uniči z mojo nanovo od mene iznajdeno uničevalno pasto, ki jo more vsakdo in povsod uporabljati. Cena pasti pol kilograma K 3.—. Izgotavljam tudi najnovejšo in od občinstva kot najboljšo priznane mehanične pasti za miši in podgane, ki prekosi vse iznajdbe na tem polju. Vjame se v tako past 15 do 20 miši, ne da bi bilo treba past znova nastavljanjati. Cena pasti za podgane 8 K, za miši K 3-60 do 5-20. Dobiva se pri iznajditelju in izdelatelju
L. Pösch kleparski mojster, Dunaj XVII., Blumengasse št. 60.
 Izgotavlja stenske in namizne akvarije, kopalne kabine za ptice, ročne, stenske, vozne in nagrobne svetilke, itd.

Ustanovljena 1847. Ustanovljena 1847.
Tovarna pohištva J. J. NAGLAS
 Ljubljana Turjaški trg, št. 7.
Največja zaloga pohištva
 za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzmeti, žimnati modroci, otroški vozički itd.
 Najnižje cene. Najsolidnejše blago.

Nekaj izborna ohranjenih
automobilov
 vseh velikosti se ceno prodaja.
 Moje ime jamči za solidno in dobro postrežbo. — Zavod za popravilo avtomobilov in trgovina
 Ing. JURIJ TMEJ, Dunaj XVII.,
 Santergasse 13.